

PROF. DR JÓZEF MĄDALSKI

W siedemdziesiątą rocznicę urodzin

Z okazji 70-lecia urodzin prof. zwyczajnego dr habil. Józefa Mądalskiego w paru słowach pragnę przypomnieć Jego postać i zasługi jakie położył dla botaniki polskiej i światowej.

Profesor Mądalski urodził się 14 XII 1902 r. w Chłopczykach pow. Rudki, ukończył szkołę podstawową w 1912 roku (Lwów, Stryj, Sambor), a do gimnazjum uczęszczał w Samborze, składając egzamin dojrzałości w 1921 roku. Do momentu rozpoczęcia studiów pracował w szkole powszechnej w Łodzi jako nauczyciel.

Na Wydział Matematyczno-Przyrodniczy Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie zapisał się 1 X 1923 roku, a 30 VI 1928 uzyskał absolutorium. Już jako student pracował od kwietnia 1926 r. w Ogrodzie Botanicznym przy Zakładzie Systematyki i Morfologii Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie pod kierunkiem prof. dra Stanisława Kulczyńskiego. W tym czasie ogłosił kilka prac i artykułów.

1 października 1927 r. został mianowany demonstratorem Zakładu Systematyki i Morfologii Roślin Uniwersytetu Jana Kazimierza, a od 1 X 1928 roku był młodszym asystentem Ogródu Botanicznego tegoż Uniwersytetu. Po uzyskaniu doktoratu (10 XII 1932) na podstawie rozprawy *Flora dryasowa okolic Rudek i Wistowic* uzyskał nominację na starszego asystenta i na tym stanowisku pozostaje aż do października 1939 roku. Powiązania z Wydziałem Farmaceutycznym Profesora datują się od 1 X 1931 roku, ponieważ był On równocześnie asystentem Katedry Botaniki i Farmakognozji Oddziału Farmaceutycznego Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie; pracował tam do 30 IX 39. Od stycznia 1940 r. do końca czerwca 1941 r. był asystentem Katedry Botaniki Uniwersytetu Lwowskiego, będąc także starszym pracownikiem Akademii Nauk Ukraińskiej SRR.

Podczas okupacji Lwowa przez Niemców pracował w Institut für Fleckfieber und Virusforschung, a od 1 IX 41 do 31 III 1944 był jednocześnie kontraktowym asystentem Katedry Botaniki w Staatliche Landwirtschaftliche Fachkurse we Lwowie.

Po wyzwoleniu Lwowa 1 VIII 1944 mianowany został ponownie starszym pracownikiem Akademii Nauk Ukraińskiej SRR, podejmuje także pracę w Ogródku Botanicznym, gdzie pełni funkcję Kierownika i na stanowisku tym pozostaje do 31 III 1946 r. Po przyjeździe do Wrocławia rozpoczyna 1 VI 1946 roku pracę jako Kierownik Katedry Botaniki i Farmakognozji Uniwersytetu Wrocławskiego w charakterze zastępcy profesora. Zakładami tymi kierował do 1 III 1950 roku i prowadził wykłady i ćwiczenia z botaniki, farmakognozji i uprawy roślin leczniczych.

Będąc kierownikiem energicznie zabrał się do organizowania Zakładu Botaniki Farmaceutycznej i Farmakognozji. W 1946 roku staraniem Profesora został utworzony Ogród Roślin Leczniczych, gdzie — również Jego staraniem, zostały odbudowane oraz wyremontowane trzy budynki, w których w chwili obecnej mieści się Zakład Botaniki Farmaceutycznej, Zakład Ogródu Roślin Leczniczych, Zakład Historii Farmacji oraz, na zasadzie umowy, Pracownia Atlasu Flory Polskiej Instytutu Botaniki PAN.

Będąc pracownikiem Uniwersytetu i Politechniki wspólnie z pracownikami ratował od zagłady zielnik Instytutu Botaniki, zorganizował go, dał mu trwałe podstawy do rozwoju i kierował zielnikiem do 31 XII 1949 r. tj. do chwili oddzielenia się Akademii Medycznej od Uniwersytetu. Z dniem 1 I 1950 r. zostaje kierownikiem Katedry zespołowej Botaniki Farmaceutycznej z Ogrodem Roślin Leczniczych.

Na bazie Ogródu w czasie od 1946 roku do czerwca 1952 r. prowadzi wykłady i ćwiczenia z zakresu uprawy roślin leczniczych. W dniu 23 II 1950 roku habilituje się na Uniwersytecie Wrocławskim na podstawie pracy *Cechy morfologiczne pestek europejskich gatunków Potamogeton (Tourn) L. i klucza do oznaczania ich szczątków dyluwialnych* a 18 VII 1950 r. minister zatwierdza habilitację i powołuje Go na stanowisko docenta.

Tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego otrzymuje 31 XII 1953 roku. Na stanowisko profesora zwyczajnego w Akademii Medycznej został powołany

12 IX 1962 roku. Po wieloletniej owocnej i bardzo płodnej działalności 30 VI 1969 roku na własną prośbę odchodzi na emeryturę.

Z szerokiego wachlarza działalności społecznej zasługują na podkreślenie pełnione funkcje:

Prodziekana Wydziału Farmaceutycznego (22 II 1951 — 1 V 1953).

Dziekana Wydziału (1 IX 1964 — 31 VII 1967)

Członka Komisji Kwalifikacyjnej dla pracowników nauki przy Akademii Medycznej jako przedstawiciela samodzielnych pracowników nauki Wydziału Farmaceutycznego (20 VI 1952 — 8 I 1960).

Członka Komisji Dyscyplinarnej do spraw pomocniczych pracowników nauki Akademii Medycznej (5 I 1954 — 12 I 1960).

Członka i przez pewien czas Przewodniczącego Komisji Dyscyplinarnej dla spraw studenckich Akademii Medycznej (28 I 1960 — 21 X 1964).

Członka Komisji Senackiej d/s nauki, zaopatrzenia i biblioteki (2 X 1964 — 1 VIII 1965).

Ponadto bierze aktywny udział w różnych towarzystwach naukowych. W latach 1951 — 1952 był współpracownikiem Komisji Nauk Farmaceutycznych PAN. 2 VII 1953 roku zostaje członkiem zwyczajnym Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego. Jest długoletnim członkiem Komitetu Botanicznego PAN. Od 21 III 1957 roku do obecnej chwili jest członkiem Rady Naukowej Instytutu Botanicznego PAN w Krakowie. Od 18 III 1960 roku jest członkiem Opolskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Opolu i współorganizatorem III Wydziału Przyrodniczego oraz założycielem „Zeszytów Przyrodniczych”. Pełnił w tym Wydziale funkcję przewodniczącego i już od szeregu lat jest wiceprzewodniczącym Towarzystwa. Od 1927 roku do obecnej chwili jest członkiem zwyczajnym Polskiego Towarzystwa Botanicznego, gdzie kilkakrotnie piastował funkcję przewodniczącego, a od szeregu lat jest członkiem Zarządu Głównego tegoż Towarzystwa. W 1960 roku został przyjęty na członka rzeczywistego International Society for Plant Geography and Ecology. W dniu 21 V 1963 roku zostaje członkiem Rady Naukowej Karkonoskiego Parku Narodowego.

Za zasługi przy organizowaniu Wydziału i tworzeniu życia naukowego na Śląsku odznaczony został Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski. Otrzymał wiele dyplomów, nagród i odznaczeń między innymi 22 VII 1964 roku odznakę „Za Wzorową Pracę w Służbie Zdrowia”. W swej aktywnej i przebogatej działalności stworzył wiele dzieł, na które złożyło się 75 prac własnych, oryginalnych, 4 podręczniki i 6 artykułów oraz około 90 prac jego uczniów, w których brał zawsze udział radami. Dorobek dydaktyczny Profesora to 7 doktorów, 2 docentów i 78 magistrantów, wprowadzenie na studia farmaceutyczne nowej metody nauczania botaniki. Z prac naukowych należy wymienić pozycję bardzo wartościową: jedno z nielicznych a może jedyne w Europie opracowanie „Atlasu Flory Polskiej i Ziemi Ościennych” zapoczątkowane przez prof. Stanisława Kulczyńskiego a kontynuowane przez prof. Mądalskiego bardzo konsekwentnie, w wyniku tego po wojnie ukazało się 24 zeszyty. Wymienić tu także należy zielnik wykonany bardzo starannie, z ogromną pedanterią, liczący ponad 32 000 arkuszy zebranych w kraju i pod-

czas licznych wyjazdów za granicę oraz Index bibliograficzny, do którego opracowano około 1000 prac. Podjął się również opracowania ponownego „Flory i rozmieszczenia roślin na Śląsku”. Zapoczątkował prace karpologiczne w Polsce, bardzo wiele prac karpologicznych po wojnie zostało wykonanych u Niego w Katedrze. Ogólnie dorobek naukowy Profesora można podzielić wg następujących dyscyplin: systematyka, karpologia, geografia roślin i florystyka.

MARIAN CIACIURA

Bibliografia prac prof. dra habil. Józefa Mądalskiego

1930. *Krytyczne uwagi o występowaniu Carex incurva Ligf. i C. chordorrhza Ehrh. w południowo-wschodniej Europie*. Acta Soc. Bot. Pol. vol. VII, nr 2, Warszawa
Atlas Flory Polskiej [Florae Polonicae Iconographia]. Cyperaceae — Caricoideae (Pars 1), vol. III, zesz. 2 (41 tab.). Polska Akademia Umiejętności, Kraków.
1931. *Notatki florystyczne*. Kosmos, ser. A, tom 55, Lwów.
Atlas Flory Polskiej [Florae Polonicae Iconographia]. Juncaceae. vol. II, zesz. 2 (38 tab.). Polska Akademia Umiejętności, Kraków (wspólnie z T. Szynałem).
1934. *Catalogus Plantarum in Horto Florae Poloniae cultivarum*. Nakładem Ogródu Botanicznego Uniw. Jana Kazimierza, Leopoli (wspólnie z S. Kulczyńskim i J. Motyką).
1935. *Dyluwialne torfy ze Ściejowic koło Krakowa*. Streszczenie referatów wygłoszonych na Zjeździe Pol. Tow. Bot. w Krakowie w dniach 29—30 czerwca 1935 r. Nakładem Oddz. Polskiego Tow. Bot. w Krakowie.
La flore pleistocene de Ściejowice, aux environs de Cracoviae. Acad. Pol. Scien. et des Lett. Extrait de C. R. M. des seances de la Cl. des Sc. Math. et Nat Octobre, No 8.
Plejstoceńska flora ze Ściejowic koło Krakowa. Starunia Nr 10, Kraków.
1936. *Gagea Liottardii Roem. et Scult. nowy gatunek alpejski we florze Karpat wschodnich*. Acta Soc. Bot. Pol. vol. XIII, nr 2, Warszawa. 283.
Gagea Paczowski (Zap.) Grossh. Fl. URSS. IV. 1935 p. 91. Złoc Paczoskiego. in Rośliny Polskie, wydawnictwo rozpoczęte przez M. Raciborskiego Seria II Setka III. Wyd. przez Inst. i Ogród Botan. Uniw. Jagiell. staraniem W. Szafera i B. Pawłowskiego. Kraków. (W wydawnictwie tym wydał w setce I. — 3 gatunki, w II. — 8 gatunków, w III — 15 gat., a 13 wspólnie z innymi, w setce IV. — 18 gatunków, sam i 2 wspólnie).
O wskrzeszenie „Pamiętki” pieniackiej w okolicach Złoczowa. Ochrona Przyrody, rocz. XVI, Kraków.
1937. *Botanischer Excursionsführer in die Gegend von Janów im Roztocze*. Station Int. de Geobotanique Mediterraneenne et Alpine, Montpellier. Communication N. 52 Excursion en Pologne — Juillet.
Crepis rhoeadifolia M. B. var. granulifera n. var. Kosmos, ser. A, tom 70, Lwów.
List of Publications of the Institute for Plant Morphology and Taxonomy of the J.K. University in Lwów. Nakładem Instytutu Systematyki i Morfologii Roślin UJK, Lwów (wspólnie M. Kostyniukiem)
1938. *Carex obtusata Liliebl. nowy element borealno-leśny we florze Polski*. Spraw. Kom. Fizjogr. Pol. Akad. Umiej., tom. 71 (1936) r. Kraków.
O nowym dla Polski buku z zakresu form-Fagus-orientalis Lipsky. Sylwan, ser. A, rocz. 56, nr 1, Lwów.
Botrychium virginianum Sw. na północnej krawędzi Podola. Kosmos, ser. A, tom 63., Lwów.
O owocujących okazach Stratiotes aloides L. w Polsce, Acta Soc. Bot. Pol., vol. XV, nr 3, Warszawa.
Nowe stanowiska Draba dubia Suter oraz kilku innych roślin w Tatrach. Acta Soc. Bot. Pol., vol. XV, nr 3, Warszawa.
Godne ochrony stare drzewa w powiecie rudeckim koło Lwowa. Roczn. Pol. Tow. Dendrolog., vol. 7, Lwów.
Materiały do występowania rodzaju Viscum L. w Polsce. Roczn. Pol. Tow. Dendrolog., vol. 7, Lwów.
1946. *Nowe stanowiska Gagea spathacea (Hayne) Salisb. we wschodniej części Europy środkowej*. Acta Soc. Bot., vol. XVII. Supplementum.

1947. *Z badań nad Fagus sylvatica L. i F. moesiaca (Maly, Domin)*. Czeczott. Acta Soc. Bot. Pol., vol. XVIII, nr 2, Warszawa.
Nowe stanowiska Gagea spathacea (Hayne) Salisb. we wschodniej części Europy środkowej. Kosmos, ser. A, tom 65, Wrocław.
1948. *Notatki florystyczne*. Cz. II, Acta Soc. Bot. Pol., vol. XIX, nr 2, Warszawa.
1949. *Cechy morfologiczne pestek europejskich gatunków Potamogeton (Tourn) L. i klucz do oznaczania ich szczątków dyluwialnych*. Prace Wrocławskiego Tow. Naukowego, Ser. B. nr 24, Wrocław.
1951. *Jeszcze słów parę o odkryciu Fagus orientalis Lipsky na północnej krawędzi Podola*. Roczn. VII, Sekcja Dendrolog. Pol. Tow. Bot., Warszawa.
Zbieranie i konserwowanie roślin do celów naukowych, z opisem nowej metody suszenia, PWN, Wrocław.
1952. *Szcątki roślinne z wykopalisk w Gdańsku*. Studia średniowieczne, tom I, Wydawnictwo Zakładu Narodowego im. Ossolińskich, Warszawa—Wrocław.
1954. *Atlas Flory Polskiej i Ziem Ościennych (Florae Polonicae Terrarumque Adiacentium Iconographia), Polypodiaceae (Pars 2), Salviniaceae, Marsiliaceae, Equisetaceae, Lycopodiaceae, Selaginellaceae, Isoetaceae*. Vol. I, zes. 2 (33 tab.), Tablice opracował T. Szywał. Polska Akademia Nauk, Warszawa—Wrocław.
- Atlas Flory Polskiej i Ziem Ościennych (Florae Polonicae Terrarumque Adiacentium Iconographia). Ophioglossaceae, Osmundaceae, Polypodiaceae (Pars 1), vol. I, zes. 1 (37 tab.)* Tablice opracował T. Szywał. Polska Akademia Nauk, Warszawa—Wrocław.
Nowe stanowiska halofytów i innych roślin w okolicach Łęczycy. Fragn. Flor. et Geobot., vol. I, s. 69—80, Kraków.
1955. *Atlas Flory Polskiej i Ziem Ościennych (Florae Polonicae Terrarumque Adiacentium Iconographia) tom I zes. 3 (20 tab.)*. Taxaceae, Pinaceae, Cupressaceae, Ephedraceae, Tablice opracował T. Szywał. PWN Warszawa—Wrocław.
- Atlas Flory Polskiej i Ziem Ościennych (Florae Polonicae Terrarumque Adiacentium Iconographia) tom IX, zes. 1 (22 tab.)*. Papaveraceae. Opracował F. Białous. Polska Akademia Nauk. Warszawa—Wrocław.
- Morphological Characteristics of the Endocarps of the European Species of Potamogeton (Tourn.) L. with a Key to the Identifications of Their Pleistocen Remains*. Comptes rendus de la Soc. D. Scien. et d. Lett. d. IV, s. 1—13. Wrocław.
1957. *Atlas Flory Polskiej i Ziem Ościennych (Florae Polonicae Terrarumque Adiacentium Iconographia) tom VII, zes. 1, (33 tab.)*. Chenopodiaceae (Pars 1). Tablice opracował T. Kowal. Polska Akademia Nauk. Warszawa—Wrocław.
1958. *A new method of plants 'drying for herbarium*. Fragmenta Flor. et Geobot. vol III, s. 69—76.
1959. *Atlas Flory Polskiej i Ziem Ościennych (Florae Polonicae Terrarumque Adiacentium Iconographia) tom VI, zes. 1 (22 tab.)*. Betulaceae, Fagaceae, Myricaceae et Juglandaceae. Tablice opracował A. Nowotarski i J. Mądalski. PWN. Warszawa—Wrocław.
Projekt nowych rezerwatów w województwie opolskim. Kwartalnik Opolski, tom V, s. 169—176 (wspólnie z E. Kuźniewskim).
1960. *Atlas Flory Polskiej i Ziem Ościennych (Florae Polonicae Terrarumque Adiacentium Iconographia) tom VII, zes.2 (37 tabl.)*. Chenopodiaceae (Pars 2), Amaranthaceae, Aizoaceae et Portulacaceae. Tablice opracował T. Kowal. PWN. Warszawa—Wrocław.
- 1961 *Atlas Flory Polskiej i Ziem Ościennych (Florae Polonicae Terrarumque Adiacentium Iconographia) tom IX, zes. 3 (34 tablice)* Cruciferae (Pars 2). Tablice opracowała E. Skwirzyńska. PWN. Warszawa—Wrocław.
Rezultaty badań florystycznych brzegów Jeziora Miedwie. Kwartalnik Opolski, Zesz. Przyrodnicze Nr 1, (wspólnie z O. Kostecką-Mądalską) Opole.
Uwagi do pracy F. Hartmanná „Die fossile Flora von Ingramsdorf”. Kwartalnik Opolski, Zesz. Przyrod. Nr 1, Opole.
Notatki florystyczne ze Śląská. Cz. I. Kwartalnik Opolski. Zesz. Przyrod. Nr 1, Opole.
Wyniki badań florystycznych Śląska za rok 1959. Kwartalnik Opolski Zesz. Przyrod. Nr 1. (wspólnie z T. Kowalem, E. Kuźniewskim, S. Michalakiem i J. Serwatką), Opole.
1962. *Atlas Flory Polskiej i Ziem Ościennych (Florae Polonicae Terrarumque Adiacentium Iconographia)*

- tom VII, zes. 3 (34 tablice) *Caryophyllaceae* (Pars 1). Tablice opracował T. Kowal. PWN, Warszawa—Wrocław.
- Atlas Flory Polskiej i Ziem Ościennych (Florae Polonicae Ferrarumque Adiacentium Iconographia) tom XI, zes. 5 (35 tablic), *Saxifragaceae*. Tablice opracował E. Marczek.
- Atlas Flory Polskiej i Ziem Ościennych (Florae Polonicae Terrarumque Adiacentium Iconographia) tom IX, zes. 2. Tablice opracowała E. Skwirzyńska, *Cruciferae* (Pars 1), 33 tablice PWN, Warszawa—Wrocław.
- Materiały do rozmieszczenia roślin naczyniowych na Śląsku zebranych w 1960 roku*. Kwartalnik Opolski, Zesz. Przyrod. Nr 2 (wspólnie z T. Kowalem, E. Kuźniewskim, J. Serwatką i M. Ciaciurą) Opole.
1963. Atlas Flory Polskiej i Ziem Ościennych (Florae Polonicae Terrarumque Adiacentium Iconographia) tom IX, zes. 2 (33 tablice) *Cruciferae* (Pars 1), Tablice opracowała E. Skwirzyńska. PWN, Warszawa—Wrocław.
- Materiały do rozmieszczenia roślin naczyniowych na Śląsku zebranych w 1961 roku*. Zeszyty Przyrodnicze Opolskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk Nr 3, s. 65—138. (wspólnie z T. Kowalem, E. Kuźniewskim, J. Serwatką i M. Ciaciurą).
1964. Atlas Flory Polskiej i Ziem Ościennych (Florae Polonicae Terrarumque Adiacentium Iconographia) tom IX, zes. 4, *Cruciferae* (Pars 3). Tablice opracowała E. Skwirzyńska. PWN, Warszawa—Wrocław.
- Nowe stanowiska Galium valdepilosum H. Braun w Polsce*. Fragmenta Flor. et Geobot. X, Pars 1. s. 3—8 (wspólnie z I. Kucową). Kraków.
- Sprawozdanie z badań nad rozmieszczeniem roślin naczyniowych na Śląsku za 1962 rok*. Zesz. Przyrod. Opolskiego Tow. Przyjaciół Nauk Nr 4, s. 171—175 (wspólnie z T. Kowalem, E. Kuźniewskim, J. Serwatką i M. Ciaciurą), Opole.
1965. Atlas Flory Polskiej i Ziem Ościennych (Florae Polonicae Terrarumque Adiacentium Iconographia) tom VI, zes. 5. *Polygonaceae* (Pars 1). Tablice opracowała A. Sadowska, PWN, Warszawa—Wrocław.
1966. Atlas Flory Polskiej i Ziem Ościennych (Florae Polonicae Terrarumque Adiacentium Iconographia) tom IX, zes. 4, *Cruciferae* (Pars 3). Tablice opracowała E. Skwirzyńska. PWN, Warszawa—Wrocław.
1967. Atlas Flory Polskiej i Ziem Ościennych (Florae Polonicae Terrarumque Adiacentium Iconographia) tom VI, zes. 5a, (31 tablic), *Polygonaceae* (Pars 2), *Plantaginaceae*. Tablice opracowała A. Sadowska, PWN, Warszawa—Wrocław.
- Atlas Flory Polskiej i Ziem Ościennych (Florae Polonicae Terrarumque Adiacentium Iconographia) tom IX, zes. 5, (40 tablic), *Cruciferae* (Pars 4). Tablice opracowała E. Skwirzyńska. PWN, Warszawa—Wrocław.
- Atlas Flory Polskiej i Ziem Ościennych (Florae Polonicae Terrarumque Adiacentium Iconographia) tom IX, zes. 6 (29 tablic) *Cruciferae* (Pars 5). Tablice opracowała E. Skwirzyńska, PWN, Warszawa—Wrocław.
- Rodzina Orobanchaceae Zarazowate*. Opracowanie do Flory Polskiej, Rośliny naczyniowe Polski i Ziem Ościennych, tom XI, s. 25—52, Pod redakcją B. Pawłowskiego. PWN, Warszawa—Kraków.
- Materiały do rozmieszczenia roślin naczyniowych na Śląsku zebranych w 1962 roku*. Zeszyty Przyrodnicze Opol. Tow. Przyjaciół Nauk Nr 7, s. 3—77 (wspólnie z T. Kowalem, E. Kuźniewskim, J. Serwatką i M. Ciaciurą).
1968. Atlas Flory Polskiej i Ziem Ościennych (Florae Polonicae Terrarumque Adiacentium Iconographia) tom III, zes. 3 (35 tablic), *Cyperaceae — Caricoideae* (Pars 2). Tablice opracowali T. Kowal i J. Mądalski. PWN, Warszawa—Wrocław.
1969. Atlas Flory Polskiej i Ziem Ościennych (Florae Polonicae Terrarumque Adiacentium Iconographia) tom IX, zes. 7 (20 tablic) *Cruciferae* (Pars 6), *Resedaceae*, Tablice opracowała E. Skwirzyńska. PWN, Warszawa—Wrocław.
- Nowe stanowisko owocującego bluszczu na Śląsku*. Zeszyty Przyrod. Nr 9 Opolskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk (wspólnie z M. Ciaciurą).
1970. *Rodzaj Achillea*. Opracowanie do Flory Polskiej. Rośliny naczyniowe Polski i Ziem Ościennych,

- tom XII, s. 234—256 (wspólnie z M. Ciaciurą). Pod redakcją B. Pawłowskiego i A. Jasiewiczza. PWN, Warszawa—Kraków.
1971. *Ciekawsze gatunki roślin naczyniowych na Śląsku*. Zeszyty Przyrod. Nr 11. Opolskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk (wspólnie z M. Ciaciurą).
- Atlas Flory Polskiej i Ziem Ościennych (Florae Polonicae Terrarumque Adiacentium Iconographia) tom V, zes. 1 (32 tabl.) *Orchidaceae* (Pars 1). Tablice opracowali J. Mikulska i J. Mądalski. PWN, Warszawa—Wrocław.
1972. *Oddział Lwowski (1922—1970)*, s. 65—67. W 50 lat Polskiego Towarzystwa Botanicznego (Monografie z Dziejów Nauki i Techniki) tom LXXVII, PAN Wrocław—Warszawa—Kraków—Gdańsk. *Oddział Wrocławski (1945—1970)*, s. 82—86. W 50 lat Polskiego Towarzystwa Botanicznego (Monografie z Dziejów Nauki i Techniki) tom LXXVII PAN, Wrocław—Warszawa—Kraków—Gdańsk. *Rodzaj Centaurea, Crupina i Chartolepis (Compositae)*. Opracowanie do Flory Polskiej, Rośliny Naczyniowe Polski i Ziem Ościennych, tom XIII, (wspólnie z M. Ciaciurą) s. 35—94. Pod redakcją B. Pawłowskiego i A. Jasiewiczza, PWN, Warszawa—Kraków.
1973. Atlas Flory Polskiej i Ziem Ościennych (Florae Polonicae Terrarumque Adiacentium Iconographia) tom XVII, zes. 1 (33 tablice) *Scrophulariaceae* (Pars 4), *Orobanchaceae*. Tablice opracowała E. Skwirzyńska, PWN, Warszawa—Wrocław—Kraków.

• Artykuły

1950. *Pelnik*. Chrońmy przyrodę ojczystą, Nr 3/4, Kraków.
1953. *Kawa jako roślina użytkowa*. Farmacja Polska, rok 9, Nr 3, Warszawa.
1957. *Nowy sposób prowadzenia ćwiczeń z botaniki*. Wiadomości Botaniczne, zes. 3, s. 127—133. Kraków PWN (wspólnie z Cz. Bańkowskim, W. Ganszerem, O. Kostecką-Mądalską, T. Kowalem i E. Kuźniewskim).
1959. *Zakład Botaniki Farmaceutycznej z Ogrodem Roślin Leczniczych ul. Kochanowskiego 10*. W zbiorowym dziele: *Akademia Medyczna we Wrocławiu. 1950—1960 r.* tom I, s. 373—378, Wrocław.
1961. *Zagadnienie żywienia badań florystycznych*. Kwartalnik Opolski, Zeszyty Przyrodnicze Nr 1, Opole.
1964. *The preparation of the Polish Flora*. Tenth International Botanical Congress, Part 2 Contributed Papers and Demonstrations, p. 417. Edinburgh.

Podręczniki

1955. *Jak należy zbierać i konserwować rośliny do celów naukowych*. PWN, Warszawa.
1960. *Systematyka*. (pod redakcją J. Mądalskiego, tłumaczyli: W. Ganszer i O. Kostecka-Mądalska). Przekład z niemieckiego podręcznika H. Fitting, W. Schumacher, R. Harder i Firbas, *Lehrbuch der Botanik für Hochschulen* wyd. 26. PWRiL, Warszawa.
1966. *Międzynarodowy kodeks nomenklatury botanicznej*, 1961, PWN, Warszawa (tłumaczenie z języka angielskiego opracowano wraz z S. Domańskim, i A. Skirgiełło).
1967. *Systematyka* (cz. 3 *Systematyka w podręczniku Botanika*), s. 507—923, PWRiL Warszawa. Przekład z niemieckiego podręcznika W. Harder, F. Firbas, W. Schumacher, D. Denffer *Lehrbuch der Botanik für Hochschulen* wyd. 28.
1972. *Systematyka w podręczniku Botanika*, s. 549—966. PWRiL, Warszawa. Przekład z niemieckiego podręcznika D. Denffer, K. Mägdeferan, W. Schumacher, F. Firbas *Lehrbuch der Botanik für Hochschulen* wyd. 29.